

○ تجزیه و تحلیل اولیه :

با توجه به بررسی سوالات درس منطق و فلسفه کنکورهای سالهای اخیر سوالات این آزمون نیز در همان سبک و سیاق پیشین و میزان دشواری آسان تر از حد انتظار قابل ارزیابی است. در این آزمون ۷ سوال از منطق، ۶ سوال از فلسفه یازدهم و نیز ۷ سوال از فلسفه دوازدهم مطرح گردیده بود که همچنان نشانگرافزایش اهمیت فلسفه یازدهم نسبت به سال گذشته و یکسان سازی تعداد سوالات هر سه پایه میباشد. در سوالات منطق روتین ثابت و سبک طراحی سوالات حفظ شده و مشابه سوالات ۱۳۱، ۱۲۸، ۱۲۷، ۱۲۶ دفعات متعدد در کنکورهای گذشته تکرار شده است صرفاً در سوال ۱۳۲ سبک طراحی نسبتاً متفاوت داشته ایم که البته این نیز با تسلط به احکام قضایای شرطی منفصل به راحتی قابل پاسخگویی بود. از فلسفه یازدهم ۶ سوال از درس های ۲ و ۴ و ۶ و ۸ و ۱۱ مطرح شده بود که هریک از این دروس از جمله دروس مهم و چالشی کتاب فلسفه یازدهم میباشد. از شش سوال حداقل سه سوال با مطالعه کامل و صرف متن کتاب درسی قابل پاسخگویی بودند. در فلسفه دوازدهم جمعاً ۷ سوال داشته ایم که از دروس ۲ و ۳ و ۵ و ۶ و ۹ و ۱۰ و ۱۱ مطرح شده بود که نشان از اهمیت بالای نیمسال اول دوازدهم در طرح سوالات منطق و فلسفه کنکور است. در سوالات فلسفه دوازدهم تیپ طراحی همچون سالهای گذشته بوده. برخی از سوالات همچون سوال ۱۴۰ از مطال نسبتاً جزئی تر و کم اهمیت تر کتاب درسی مطرح شده بود که به داوطلبین توصیه میشود خط به خط کتاب درسی را مطالعه کامل داشته باشند در نگاه کلی باتوجه به رویکرد طراحی سوال در سالهای گذشته به داوطلبین سالهای آینده توصیه میشود این درس را از همان ابتدا جدی گرفته و مطالعه مفهومی و تست زنی بالایی از آن داشته باشند.

با

آرزوی موفقیت_جعفرزاده

سوال ۱۲۶: گزینه ۱

این سؤال از درس نخست منطق پایه دهم، مبحث «حیطه‌های دانش» مطرح شده است. حیطه‌های دانش شامل دو مقوله کلی تصوّر و تصدیق می‌باشد.

در این مسئله، اصل بر این است که تصدیق، جمله‌ای است خبری، تام و معنادار؛ و هر عبارتی که فاقد یکی از این ویژگی‌ها باشد، در زمره تصوّر قرار می‌گیرد.

گزینه یک: «گر نپسندی به حضانت دهند» — این عبارت، یک تصدیق به شمار می‌آید؛ زیرا در قالب یک جمله شرطی ارائه شده است.

گزینه‌های دو، سه و چهار هر یک به نوعی تصوّر محسوب می‌شوند:

- گزینه دو، جمله‌ای دعایی است و ماهیت خبری ندارد.
- گزینه‌های سه و چهار، جملاتی ناقص‌اند و شرط «تام بودن» را احراز نمی‌کنند.

بنابراین، تنها گزینه یک به حیطه‌ای متفاوت از سایر حیطه‌های دانش تعلق دارد و باقی گزینه‌ها، تصدیق محسوب نمی‌شوند.

سوال ۱۲۷: گزینه ۲

این سؤال از درس سوم منطق پایه دهم، با موضوع «مفهوم، مصداق و نسبت‌های چهارگانه» مطرح شده است. این تیپ سؤال در کنکورهای سال‌های گذشته نیز تکرار شده است.

برای پاسخ‌گویی به این سؤال، باید بر اساس نمودار عمل کرد. همان‌گونه که در شکل مشاهده می‌شود، مفهوم C از سایر مفاهیم متمایز است و با مفاهیم A و B رابطه عموم و خصوص مطلق دارد. همچنین مفهوم B نیز با مفهوم A رابطه عموم و خصوص مطلق برقرار می‌کند.

بهترین راه برای حل این گونه سؤالات، بررسی دقیق نمودار است. همان‌طور که مشخص است، باید مفهوم C عبارت یا مفهومی باشد که با A و B رابطه عموم و خصوص مطلق داشته باشد.

تنها گزینه‌ای که این ویژگی را داراست، گزینه ۲ است. در این گزینه، مفهوم «مار» با «خزنده» و «تنفس‌کننده» رابطه عموم و خصوص مطلق دارد؛ به این معنا که:

- هر ماری خزنده است.
- هر ماری تنفس‌کننده است.
- علاوه بر این، دو مفهوم A و B نیز با یکدیگر رابطه عموم و خصوص مطلق دارند:
- هر خزنده‌ای تنفس‌کننده است.
- برخی تنفس‌کننده‌ها خزنده هستند و برخی تنفس‌کننده‌ها خزنده نیستند.

بنابراین، پاسخ صحیح این سؤال، گزینه ۲ می‌باشد.

سؤال ۱۲۸: گزینه ۴

این سؤال از درس پنجم منطق پایه دهم، با موضوع «انواع قیاس استقرایی» مطرح شده است. از میان گزینه‌ها، تنها گزینه چهارم مصداق استقرای تعمیمی محسوب می‌شود. همان‌طور که می‌دانیم، در استقرای تعمیمی، از بررسی چند نمونه جزئی، نتیجه کلی درباره همه افراد یا موضوع مورد نظر صادر می‌شود. در گزینه چهارم، از طریق نظرسنجی‌هایی که در یک وبسایت انجام گرفته، به یک نتیجه کلی یعنی پیش‌بینی برنده انتخابات ریاست‌جمهوری دست یافته‌اند؛ از این رو، این گزینه از نوع استقرای تعمیمی است. اما در سایر گزینه‌ها، این پیش‌بینی نه مبتنی بر چند نمونه جزئی و نه بر اساس بررسی موارد عینی است، بلکه عمدتاً بر پایه پیش‌بینی‌های شخصی یا قیاس‌های غیراستقراری صورت گرفته است. بنابراین، پاسخ صحیح، گزینه چهارم می‌باشد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- در گزینه یک، پیش‌بینی وضعیت اشتغال در صنعت سینما در بیست سال آینده با توجه به توسعه هوش مصنوعی مطرح شده است. در اینجا، توسعه هوش مصنوعی به عنوان یک نمونه یا مورد جزئی در نظر گرفته نشده و ربطی به بررسی موارد جزئی ندارد.
- در گزینه دو، بررسی‌هایی در سه دهه اخیر مدنظر قرار گرفته است؛ اما این نمونه‌گیری مربوط به گذشته است، در حالی که در استقرای تعمیمی، نمونه‌ها باید در زمان حال بررسی شوند و استناد به داده‌های گذشته، از ویژگی‌های این نوع استقرا به شمار نمی‌رود.
- در گزینه سه نیز بررسی تعداد دانش‌آموزان بازمانده از تحصیل در دوران کرونا مطرح شده است که این مورد نیز نمون‌گیری از رویدادی در گذشته محسوب می‌شود؛ در حالی که در استقرای تعمیمی، نمونه‌ها در زمان حال بررسی می‌شوند تا بتوان بر اساس آن‌ها به یک نتیجه یا پیش‌بینی درباره آینده دست یافت.
- با توجه به توضیحات فوق، پاسخ صحیح سؤال شماره ۱۲۸، گزینه چهارم می‌باشد.

سؤال ۱۲۹: گزینه ۱

این سؤال از درس ششم منطق پایه دهم، با موضوع «اقسام قضایا» مطرح شده است. پرسش این است که کدام یک از عبارات، قضیه محصوره محسوب می‌شود. همان‌طور که می‌دانیم، قضایای محصوره، قضایایی هستند که دارای سور (همه یا بعضی) می‌باشند و موضوع آنها یک مفهوم کلی است. با دقت در گزینه‌ها، تنها در گزینه یک با یک مفهوم کلی مواجه هستیم که قابلیت سورپذیری دارد. در این گزینه می‌توان گفت: «اندیشه دینی بر مبنا و پیش‌فرض‌های فلسفی مبتنی است» و برای آن سور در نظر گرفت؛ به این صورت که: «همه اندیشه‌های دینی» یا «بعضی از اندیشه‌های دینی» بر مبانی فلسفی استوارند. از آنجا که این عبارت قابلیت سورپذیری دارد، به عنوان یک قضیه محصوره محسوب می‌شود. در مقابل، در گزینه‌های دو، سه و چهار با یک مفهوم جزئی یا یک مجموعه مشخص و معین روبرو هستیم: • در گزینه دو، نگاه ریاضی فیثاغورسیان بررسی می‌شود.

❖ پاسخ نامه تشریحی سوالات منطق و فلسفه کنکور ۱۴۰۵

- در گزینه سه، نظریه دین طبیعی مدنظر قرار گرفته است.
 - در گزینه چهار، به مادی گرایی (ماتریالیسم) فلسفی اشاره شده است.
- هر یک از این موارد، یک مجموعه مشخص یا مفهوم جزئی هستند که قابلیت سورپذیری ندارند؛ در حالی که گزینه یک را می توان به عنوان یک قضیه محصوره در نظر گرفت.
- بنابراین، پاسخ صحیح سؤال شماره ۱۲۹، گزینه یک میباشد

سؤال ۱۳۰: گزینه ۲

این سؤال از درس هفتم منطق پایه دهم، با موضوع «احکام قضایا» مطرح شده است. برای پاسخ به این سؤال، کافی بود که قواعد صدق و کذب در انواع روابط متقابل و همچنین قاعده عکس مستوی به درستی شناخته شود. همان طور که در صورت سؤال آمده، قضیه «بعضی دانش آموزان کارنامه نگرفته اند» کاذب است. از آنجا که میان عبارت سوم («بعضی دانش آموزان کارنامه نگرفته اند») و قضیه مذکور، رابطه تداخل تحت تضاد برقرار است، می دانیم که در این رابطه، کذب همزمان دو طرف محال است. بنابراین، وقتی قضیه «بعضی دانش آموزان کارنامه نگرفته اند» کاذب باشد، قضیه «بعضی دانش آموزان کارنامه نگرفته اند» صادق خواهد بود.

در عبارت اول، دقیقاً عکس مستوی قضیه یادشده به کار رفته است: «بعضی کسانی که کارنامه نگرفته اند، دانش آموزند». در عکس مستوی، اگر اصل قضیه صادق باشد، عکس آن نیز صادق خواهد بود؛ بنابراین عبارت اول نیز صادق است.

در عبارت دوم، میان قضیه «هیچ دانش آموزی کارنامه نگرفته است» و قضیه «بعضی دانش آموزان کارنامه نگرفته اند»، رابطه تداخل برقرار است. این رابطه از نوع تداخل تحت تساوی (یا تداخل) محسوب می شود، زیرا نسبت میان دو طرف ثابت و تنها سور آنها تغییر یافته است. در این رابطه، اگر قضیه جزئی کاذب باشد، قضیه کلی نیز کاذب خواهد بود؛ بنابراین، با توجه به اینکه قضیه «بعضی دانش آموزان کارنامه نگرفته اند» کاذب است، قضیه «هیچ دانش آموزی کارنامه نگرفته است» نیز کاذب خواهد بود.

تنها گزینه ای که در آن هر دو عبارت اول و سوم صادق می باشند، گزینه دو است که پاسخ صحیح این سؤال می باشد. با این تکنیک، می توان خیلی سریع تر به پاسخ رسید و بررسی عبارت دوم نیز این نتیجه را تأیید می کند.

بنابراین، پاسخ صحیح سؤال شماره ۱۳۰، گزینه دو می باشد.

سؤال شماره ۱۳۱: گزینه ۳

- در این سؤال از ما خواسته شده است که قیاس معتبر را بیابیم. یک قیاس معتبر باید دارای سه شرط اساسی باشد:
۱. حدّ وسط، هم از نظر لفظی و هم از نظر معنایی، عیناً تکرار شود.
 ۲. سه شرط اعتبار قیاس در آن رعایت گردد.
- بررسی گزینه یک:

❖ پاسخ نامه تشریحی سوالات منطق و فلسفه کنکور ۱۴۰۵

در این گزینه، حدّ وسط به صورت لفظی عیناً تکرار نشده است. در مقدمه اول، «جزء بی مهرگان» حدّ وسط است، در حالی که در مقدمه دوم، «بی مهرگان» به کار رفته است. بنابراین، این قیاس اصلاً منتج نیست و نمی توان از آن نتیجه معتبری گرفت.

بررسی گزینه دو:

در این گزینه، شرط سوم اعتبار قیاس اقترانی رعایت نشده است. بر اساس شرط سوم، اگر جزئی در نتیجه علامت مثبت داشته باشد، در مقدمات نیز باید علامت مثبت داشته باشد. در اینجا، «در حیطة هنر نیست» در نتیجه علامت مثبت دارد، در حالی که در مقدمه دوم علامت آن منفی است؛ بنابراین گزینه دو نیز حذف می شود.

بررسی گزینه چهار:

در این گزینه، حدّ وسط در هر دو مقدمه علامت منفی دارد. در مقدمه اول نیز «مشابه» منفی است و در مقدمه دوم نیز می توان سور را اعمال کرد و گفت: «بعضی اسطوره ها نماد حقایق یکسان اند» که باز هم علامت منفی دارد. از آنجا که حدّ وسط در هر دو مقدمه منفی است، این قیاس نیز معتبر نمی باشد.

بررسی گزینه سه:

این گزینه کاملاً صحیح است و هر سه شرط اعتبار قیاس اقترانی در آن رعایت شده است؛ بنابراین، قیاس مذکور معتبر محسوب می شود.

با توجه به توضیحات فوق، پاسخ صحیح سؤال شماره ۱۳۱، گزینه سه می باشد.

سؤال ۱۳۲: گزینه ۲

این سؤال از درس نهم منطق پایه دهم مطرح شده است و پرسش این است که با کدام دو مفهوم می توان منفصل مانع الرفع حقیقی و مانع الجمع ساخت؟

بهترین راه برای پاسخ گویی به این گونه سؤالات، آن است که ابتدا به سراغ منفصل حقیقی برویم و از طریق آن، گزینه ها را حذف کنیم. همان طور که می دانیم، برای ساخت منفصل حقیقی، دو مفهوم باید با یکدیگر رابطه تباین داشته باشند. در اینجا، تنها گزینه هایی که چنین ویژگی ای دارند، گزینه های دو و سه هستند؛ بنابراین گزینه های یک و چهار حذف می شوند. مفاهیم «غیر مثلث و سه ضلعی» و نیز «عایق و رسانا» هر دو با یکدیگر رابطه تباین دارند و می توان با آنها منفصل حقیقی ساخت.

پس از تشخیص منفصل حقیقی، میان گزینه های دو و سه، به سراغ دو مفهومی می رویم که بتوان با آنها مانع الجمع ساخت. در مانع الجمع، صدق همزمان دو طرف قضیه محال است. بنابراین، امکان ندارد چیزی هم دایره باشد و هم غیرشکل؛ زیرا اگر دایره باشد، حتماً شکل است. از این رو، بین «دایره» و «غیرشکل» می توان مانع الجمع ساخت. از طرف دیگر، با مفاهیم «جاندار» و «غیر حیوان» نیز می توان قضیه مانع الرفع ساخت؛ زیرا کذب همزمان دو طرف قضیه محال است. امکان ندارد چیزی هم جاندار نباشد و هم غیر حیوان نباشد؛ به عبارت دیگر، محال است چیزی جاندار نباشد اما حیوان باشد؛ چرا که همه جانداران حیوان نیستند و این دو مفهوم با یکدیگر تباین دارند.

سؤال ۱۳۳: گزینه ۴

با این سؤال، وارد سؤالات فلسفه پایه یازدهم این آزمون می‌شویم. این سؤال از درس دوم فلسفه یازدهم، با موضوع «ریشه‌ها و شاخه‌های فلسفه» مطرح شده است.

عبارت سؤال اشاره دارد به این که هستی‌شناسی باید مبنای فلسفه‌های مضاف قرار گیرد؛ بنابراین باید در گزینه‌ها به دنبال عبارتی باشیم که مفاهیم هستی‌شناسانه را نشان دهد.

تنها مفهومی که هستی‌شناسی را در خود رعایت کرده، گزینه چهار است که به «نفس و بدن» اشاره دارد و بیان می‌کند که این دو، مراتب یک حقیقت هستند. اینکه نفس و بدن مراتب یک حقیقت‌اند، یک گزاره هستی‌شناسانه است که به دنبال آن، فلسفه عقل (به عنوان یک فلسفه مضاف) مطرح می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

• گزینه سه اشاره به آفرینش الهی دارد.

• گزینه‌های یک و دو تا حدی جزء گزینه‌های دام (مشابه‌ساز) این سؤال محسوب می‌شوند؛ زیرا در آنها از واژه «هستی» استفاده شده است، اما این واژه اشاره به مفاهیم هستی‌شناسانه ندارد.

در گزینه یک، در رابطه با ذهن و تصویری که ایجاد می‌کند سخن گفته شده است؛ بنابراین این گزاره، معرفت‌شناسانه است.

در گزینه دو نیز هستی را دارای سلسله مراتب دانسته و ادراکات ما را نیز دارای مراتبی معرفی کرده است؛ از این رو، گزینه دو تأثیر هستی‌شناسی بر معرفت‌شناسی را نشان می‌دهد، نه تأثیر هستی‌شناسی بر فلسفه‌های مضاف. بنابراین، پاسخ صحیح سؤال شماره ۱۳۳، گزینه چهار می‌باشد.

سؤال ۱۳۴: گزینه ۱

این سؤال از درس سوم فلسفه پایه یازدهم، با موضوع «فلسفه و زندگی» مطرح شده است. پرسش این است که کدام عبارت قابل پذیرش می‌باشد. با رد گزینه‌های نادرست می‌توان به پاسخ صحیح دست یافت.

بررسی گزینه چهار:

این گزینه بیان می‌دارد که «اهل اندیشه در مورد هر چیزی که با آن مواجه‌اند می‌اندیشند و در صورت مطابقت با اصول خود آن را می‌پذیرند.» این عبارت نادرست است؛ زیرا اهل اندیشه، آنچه را با عقل مطابقت داشته باشد می‌پذیرند، نه صرفاً با اصول شخصی خود. همچنین، آنان لزوماً در مورد هر چیزی که با آن مواجه می‌شوند نمی‌اندیشند؛ چراکه بسیاری از امور زندگی روزمره نیازی به تأمل فلسفی ندارد.

بررسی گزینه سه:

در این گزینه آمده است که «باورهای شخص، ریشه در دیدگاه‌های فلسفی او دارد و دیدگاه‌های فلسفی نیز ریشه در اندیشه دارند.» این عبارت نیز بر اساس متن کتاب درسی نادرست است؛ زیرا این باورها هستند که افکار ما را می‌سازند، نه برعکس.

بررسی گزینه دو:

❖ پاسخ نامه تشریحی سوالات منطق و فلسفه کنکور ۱۴۰۵

این گزینه می گوید که «فیلسوف در مورد همه مسائل می اندیشد.» اما این سخن نیز صحیح نیست؛ فیلسوف در مورد مسائل اساسی و بنیادین هستی تأمل می کند و لزوماً به همه حقایق و امور جزئی نمی پردازد. بررسی گزینه یک:

این گزینه کاملاً صحیح است. کسانی که اهل اندیشه در مسائل اساسی جهان و زندگی هستند، به دسته ها و اهداف متعددی تقسیم می شوند؛ برخی دارای باورهای درست و برخی دارای باورهای نادرستند و سایر تقسیم بندی ها نیز در این میان قابل طرح است. بنابراین، پاسخ صحیح سؤال شماره ۱۳۴، گزینه یک می باشد.

سؤال ۱۳۵: گزینه ۴

این سؤال از درس پنجم فلسفه پایه دوازدهم، با موضوع «زندگی سقراط» مطرح شده است. پرسش این است که مقصود نهایی سقراط از طرح پرسش های متعدد چه بود؟

بررسی گزینه ها:

• گزینه سه در اینجا به عنوان عبارت دام (مشابه ساز) مطرح شده است.
• سقراط در پرسش گری خود، در مرحله نخست به دنبال جدا ساختن دانایان حقیقی از مدعیان دانش بود؛ اما این هدف، مقصود اولیه و ابتدایی او محسوب می شود، نه مقصود نهایی اش.
مقصود نهایی سقراط از پرسیدن سؤال ها، آن بود که مخاطب را یاری کند تا خودش به حقیقت برسد؛ او با روش پرسش و پاسخ، فرد را در مسیر دستیابی به حقیقت یاری می نمود. بنابراین، پاسخ صحیح، گزینه چهار است که دقیقاً به این هدف نهایی اشاره دارد.
با توجه به توضیحات فوق، سایر گزینه ها حذف شده و پاسخ صحیح سؤال شماره ۱۳۵، گزینه چهار می باشد.

سؤال ۱۳۶: گزینه ۴

این سؤال از درس ششم فلسفه پایه یازدهم مطرح شده است.

بررسی گزینه یک:

در این گزینه آمده است که «لازمه امکان پذیر بودن شناخت، تشخیص درست و نادرست هر امری است.» اما این سخن نادرست است؛ زیرا امکان شناخت، اعتبار شناخت را بررسی نمی کند و لزوماً برای امکان پذیر بودن شناخت، نیازی به تشخیص درست و نادرستی همه امور نداریم.

بررسی گزینه دو:

این گزینه بیان می دارد که «تغییر و تحوّل نظریه های علمی، امکان شناخت تجربی را متزلزل می کند.» این عبارت نیز اشتباه است؛ چراکه تغییر و تحوّل نظریه های علمی، امکان شناخت تجربی را متزلزل نمی سازد، بلکه اعتبار شناخت تجربی را مورد تردید قرار می دهد.

بررسی گزینه سه:

❖ پاسخ نامه تشریحی سوالات منطق و فلسفه کنکور ۱۴۰۵

در این گزینه، شک در امکان شناخت، مستلزم نوعی تناقض دانسته شده است. اما این مطلب صحیح نمی باشد؛ شک در امکان شناخت امور گوناگون، امری است که همگان با آن مواجه می شوند. آنچه به تناقض می انجامد، شک در اصل امکان شناخت یا خود دانستن است، نه شناخت امور گوناگون. بنابراین، گزینه سه نیز نادرست است. بررسی گزینه چهار:

این گزینه کاملاً صحیح می باشد؛ زیرا هر نوع شناخت ذهنی، دارای مابه ازای و مصداق در خارج از ذهن است و متناسب با یک واقعیت بیرونی می باشد.

بنابراین، پاسخ صحیح سؤال شماره ۱۳۶، گزینه چهار است.

سؤال ۱۳۷: گزینه ۳

این سؤال از متن کتاب درسی، درس هشتم فلسفه پایه یازدهم، با موضوع «تاریخچه معرفت» مطرح شده است. در متن کتاب درسی اشاره شده است که ظهور فیلسوفانی همچون بیکن و لاک، موجب پیشرفت تجربه گرایی گردید و به دنبال آن، این جریان فکری، زمینه ساز پیشرفت های علمی در دوران جدید اروپا تلقی شد. بنابراین، این سؤال کاملاً بر اساس متن کتاب درسی طراحی شده است و پاسخ صحیح آن، گزینه سه می باشد.

با مطالعه ی دقیق و کامل متن کتاب درسی، به راحتی می توان به این سؤال پاسخ داد.

سؤال ۱۳۸: گزینه ۴

این سؤال از جدول افراط و تفریط ویژگی های اخلاقی در درس یازدهم فلسفه پایه یازدهم مطرح شده است. با بررسی مثال های ارائه شده:

- در مثال اول (سامان)، رفتار او بیانگر افراط قوه شجاعت است که به آن «تهور» گفته می شود.
- در گزینه دو، افراط قوه شهوت مطرح شده است؛ زیرا خوردن غذاهای متنوع بیش از نیاز انسان، نشان دهنده میل شدید و بی پایان است.
- در گزینه سه، تفریط قوه عقل نمود یافته است؛ چراکه نرگس بدون توجه به استدلال های منطقی سخن گفته و در قوه عقل خود تفریط کرده است که به آن «سفاهت» اطلاق می شود.

با توجه به اینکه تنها گزینه چهار باقی مانده، پاسخ صحیح سؤال شماره ۱۳۸، گزینه چهار می باشد.

سؤال ۱۳۹: گزینه ۲

این سؤال از درس ششم فلسفه پایه دوازدهم مطرح شده است و پرسش، نتیجه برهان وجوب و امکان را مورد پرسش قرار داده است.

نتیجه اصلی برهان وجوب و امکان، اثبات واجب الوجود بالذات است؛ بنابراین پاسخ صحیح، گزینه دو می باشد.

تذکر:

تقسیم واجب الوجود به «بالذات» و «بالغیر» (که در گزینه یک آمده است) نتیجه ثانویه این برهان محسوب می شود و به عنوان عبارت دام (مشابه ساز) در این سؤال مطرح شده است.

در برهان وجوب و امکان ابن سینا، اثبات می شود که همه موجودات، به دلیل امکان ذاتی خود، نیازمند واجب الوجود بالذات هستند و از این طریق، وجود خداوند اثبات می گردد. پس از آن، موجودات به دو دسته «واجب بالذات» و «واجب بالغیر» تقسیم بندی می شوند؛ اما این تقسیم بندی، نتیجه نهایی و اصلی برهان نیست. بنابراین، نتیجه ی اصلی برهان وجوب و امکان، اثبات واجب الوجود بالذات است و پاسخ صحیح سؤال شماره ۱۳۹، گزینه دو میباشد

سؤال ۱۴۰: گزینه ۴

این سؤال از درس سوم فلسفه پایه دوازدهم، با موضوع «جهان علی معلولی» مطرح شده است و به تفاوت میان علت و معلول با دلیل و نتیجه اشاره دارد. از جمله مباحثی است که در سال های اخیر در کنکور سؤالی از آن مطرح نشده بود؛ بنابراین، طرح چنین سؤالی نشان دهنده ضرورت توجه به همه جزئیات متن کتاب درسی در مطالعه فلسفه و منطق برای کنکور محسوب می شود.

بررسی گزینه ها:

• گزینه یک: ادعا کرده است که «علت و معلول به ترتیب از مصادیق خارجی دلیل و نتیجه هستند.» این عبارت نادرست است؛ زیرا علت و معلول به عالم خارج تعلق دارند، در حالی که دلیل و نتیجه به عالم ذهن مربوط می شوند.

• با توجه به این نکته، گزینه های دو و سه نیز قابل حذف هستند؛ چراکه در آنها نیز علت و دلیل ناظر به ذهن دانسته شده اند، در حالی که علت و معلول ناظر به جهان خارج و دلیل و نتیجه ناظر به جهان ذهن می باشند.

• در گزینه سه نیز میان هستی یک موجود با ویژگی های آن تفاوت قائل شده است که این مطلب نیز نادرست می باشد.

گزینه چهار دقیقاً مطابق با متن کتاب درسی و ذیل جدول تفاوت میان علت و معلول با دلیل و نتیجه بیان شده است. در آنجا آمده که «چراپی» یک پدیده را از علت آن می پرسیم و دلایل، ما را به نتیجه می رسانند تا از طریق استدلال، بتوانیم رابطه علی را کشف کنیم. بنابراین، گزینه چهار پاسخ صحیح این سؤال است.

بنابراین، پاسخ صحیح سؤال شماره ۱۴۰، گزینه چهار می باشد.

سؤال ۱۴۱: گزینه ۲

این سؤال از درس پنجم فلسفه پایه دوازدهم مطرح شده است و به ویژگی های خدا نزد افلاطون اشاره دارد. پرسش نسبتاً ساده ای است و با دقت در عبارت صورت سؤال، به راحتی می توان به پاسخ صحیح دست یافت.

عبارت مذکور نشان می دهد که خدا حقیقتی تغییرناپذیر است؛ زیرا مفاهیمی همچون «از میان رفتن»، «خود را به تغییر دادن» و «در چیزی فرو شدن» همگی بیانگر تغییر هستند. وقتی ذات حضرت حق از این ویژگی ها پیراسته باشد، به این معناست که او تغییرناپذیر، جاودان و ثابت است.

بنابراین، با توجه به اینکه صورت سؤال بر تغییرناپذیری ذات الهی تأکید دارد، پاسخ صحیح، گزینه دو می باشد.

سؤال ۱۴۲: گزینه ۱

این سؤال از درس ششم فلسفه پایه دوازدهم مطرح شده است و به این بیت یا عبارت اشاره دارد که: «مصنع طبایع جز کشش کاری ندارند». پرسش این است که این عبارت با کدام مورد مناسبت کمتری دارد؟ همان طور که می دانیم، واژه «کشش» در اینجا به معنای عشق به کار رفته است و این مضمون می تواند نشان دهنده وجود عشق در پدیده ها باشد. همچنین، این عشق، عامل بقای ممکنات و مخلوقات است و به نوعی موجب غایت مندی جهان و هدف مندی انسان می شود.

بر این اساس:

گزینه های دو و چهار با این عبارت مناسبت دارند و با مضمون عشق و غایت مندی هماهنگ هستند.

اما موردی که با این عبارت مناسبت کمتری دارد، گریز موجودات از شر است؛ زیرا مخلوقات به واسطه عشق الهی که در درونشان نهاده شده، به سمت خیرها گرایش دارند و این گریز از شر، در عبارت مذکور مورد اشاره قرار نگرفته است.

بنابراین، پاسخ صحیح سؤال شماره ۱۴۲، گزینه ای است که به «گریز موجودات از شر» اشاره دارد.

سؤال ۱۴۳: گزینه ۳

پاسخ صحیح این سؤال، گزینه سه می باشد؛ چرا که از همان قرن اول هجری، به دلیل توجه اسلام به عقل و عقلانیت، توجه جامعه اسلامی به مباحث عقلی و مسائل فلسفی ایجاد شد.

بررسی سایر گزینه ها:

گزینه یک: نهضت ترجمه متون همه علوم را جزئی از فلسفه به شمار نمی آورد؛ بلکه در آن دوره، هر یک از علوم، شاخه های مستقلی به شمار می رفتند.

گزینه دو: این عبارت که «همزمان با توجه غربیان به ارسطو» باشد، نادرست است؛ زیرا توجه فلاسفه اسلامی به اندیشه های فیلسوفان اروپایی، موجب آشنایی مجدد اروپاییان با فلسفه غرب شد، نه اینکه توجه غربیان به ارسطو همزمان با این جریان باشد.

گزینه چهار: حکمت، فن فکری و استدلالی است که انسان را مستعد رسیدن به سعادت نهایی می کند؛ اما لازم و ملزوم رسیدن به سعادت نهایی نیست.

بنابراین، با حذف گزینه های نادرست، پاسخ صحیح سؤال شماره ۱۴۳، گزینه سه است.

سؤال ۱۴۴: گزینه ۱

این سؤال از درس دهم فلسفه پایه دوازدهم مطرح شده است و پرسش، تفاوت اساسی روش فلسفی شیخ اشراق با مشائیان را مورد بررسی قرار داده است.

پاسخ صحیح، گزینه یک می باشد؛ زیرا تفاوت اساسی فلسفه شیخ اشراق با مشائیان، وارد کردن شهود و اشراق در کنار عقل و استدلال است.

بررسی گزینه سه (عبارت دام):

❖ پاسخ نامه تشریحی سوالات منطق و فلسفه کنکور ۱۴۰۵

در این گزینه آمده است که شیخ اشراق مباحث فلسفی را «بر اساس کشف و شهود» ارائه کرده است. اما این عبارت نادرست است؛ زیرا شیخ اشراق مباحث فلسفی را بر اساس عقل و استدلال و با کمک کشف و شهود ارائه نمود، نه اینکه صرفاً بر پایه کشف و شهود باشد. روش اصلی فلسفه، روش عقلانی و استدلالی است و روش کشفی و شهودی به عنوان ابزار مکمل در کنار آن به کار گرفته می شود، نه اینکه جایگزین روش عقلی گردد. بنابراین، با توجه به اینکه گزینه سه به عنوان عبارت دام مطرح شده و گزینه یک دقیقاً بیانگر تفاوت اساسی روش شیخ اشراق با مشائیان است، پاسخ صحیح سؤال شماره ۱۴۴، گزینه یک است.

سؤال ۱۴۵: گزینه ۲

این سؤال نسبتاً چالشی و دام دار است و میان طراحان و دیران فلسفه و منطق، نظر واحدی در مورد آن وجود ندارد. پاسخ احتمالی این سؤال، گزینه دو یا سه مطرح شده است؛ اما به یقین گزینه های یک و چهار رد می شوند، چرا که این دو گزینه کاملاً با اصول حکمت متعالیه سازگار هستند.

بررسی گزینه دو:

در این گزینه آمده است که «اشتراک مفهوم وجود، نشانه آن است که مصداق وجود نیز امری یگانه است.» اما این عبارت نادرست می باشد؛ زیرا اشتراک مفهوم وجود، ارتباطی با اشتراک مصداق وجود ندارد. از نظر فلاسفه حکمت متعالیه، به ویژه ملاصدرا، مصداق وجود کاملاً متمایز و متفاوت هستند. این تفاوت و تمایز به تشکیک وجود بازمی گردد؛ به این معنا که وجود دارای سلسله مراتب است و نمی توان گفت که مصداق وجود، امری یگانه و یکسان است.

بنابراین، پاسخ صحیح سؤال شماره ۱۴۵، گزینه دو می باشد؛ هرچند احتمال تغییر این پاسخ در کلید سازمان سنجش وجود دارد

با آرزوی موفقیت
جعفرزاده